GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineć'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 41. **Brasiovu 18/6 Iuniu** **1874.**

Brasiovu 12 Iuniu n. 1874.

De candu traimu in constitutionalismulu acestu arbitrariu, care merita mai nimeritu numele: desfrenu pentru unii, si sclavia politica pentru altii, au esitu in diurnalele romane cele mai variate plangeri si vaieraturi asupra neindreptatirilorn, a terrorismului si a fatalei desconsiderari, ce observa stapanii dilei facia cu poporulu romanu. —

Multe din acele vaierari au fostu concepute in unu locu pucinu demnu de romani, si sunā mai multu cā unele rogari de pardonu, ca avemu cutezantia a vietui, si a pretinde drepturi, de catu cā unele acuse, esite din consciinti'a demnitatii nationale violate. —

Redactiunile diurnaleloru apoi publicara acele sbuciumari, pre cumu le primira, spre a satisface corespondentiloru loru si aceloru cercuri sociali, cari se afla mai directu vetamate in simtimentele si interesele loru. —

Partea poporului romanu de inteligintia mai superióra condamna acea maniera servile: de a-si reclamā si pretinde drepturi intemeiate si cuvinite, — este inse constrinsa a o tolerā, de órace constellatiunea politicei interne este asia, incatu celoru asupriti nu remane altu remediu, de catu ori a cresni in dinti si a tacè, ori a se vaierā, care dupa cumu sci, si dupa cumu ei dictéza indignatiunea propria. —

Acésta impregiurare a produsu in cercurile mai departate de vietī'a nóstra sociale, si anume in diurnalistic'a straina parerea, ca poporulu romanu din Austro-Ungari'a trebuie se fia unu poporu fórte degeneratu, servilu si marginitu in idei si spiritu, apoi scapatatu in consciinti'a proprielora sale fortie, déca elu, facia cu atate insulte si neindreptatiri, nu afla altu modu de a -si manifesta dorerea de catu cu sbuciumari indemne, si apelatiuni la grati'a unoru legislatori inexorabili si a ultraismului, fara simtiu de dreptate, — si semi-omu investcutu in cristianismu numai dupa forma. —

Parerile aceste au aflatu espressiune in diurnalele germane din afara; apoi cele din laintrulu monarchiei si cele maghiare, — cu pucina onorifica esceptiune, le colportéza si le variasa cu predilectiune, pentru-ca si germanii indigeni in Ungari'a, si maghiarii, privescu totu progressulu, celu face poporulu romanu de o perdere in sporiulu si nutrementulu loru, — fiindu ei deprinsi a vedé in romani numai oi de mulsu si de tunsu, — parte prin industria, parte prin comerciu, parte prin officia publice, cari voiescu ale tiené numai in man'a loru, pe catu voru poté mai indelungatu.

Acestoru espressiuni, respingundule dela noi cu indignatiunea ce merita, punemu urmatórele contra intrebari:

1. Fostu-a „cavalerescul si suveranulu“ poporu maghiaru degeneratu, stupidu, ori inconsciintiosu de fortiele si drepturile sale, candu a suferitu intreregimulu bachianu diece ani intregi? (dreptu ca acel'a, — celu pucinu nu a adusu tiér'a la sapa de lemnu, cā constitutionalismulu si parlamentarismulu presiute, ci le-a moderatu numai desfrenulu, — acésta este pentru dinsii inse totulu, — — ad. pentru acela cari tienu, ca „extra Hungariam non est vita“);

2. Este permisu statului a pune tóte fortiele, despre care dispune, in numele si prin concursulu tuturoru partiloru sale constitutive, numai in man'a unei ori dóua din acele parti, cumu s'a facutu cu concordatulu dualisticu din 1867? —

3. Pentru-ce atunci nu s'au disu maghiariloru: ori dati garantii, ca nu veti abusā de poterea ce vi se pune in mani in defavórea popóraloru nemaghiare, ori dualismulu nu se face? — S'ar' fi potutu usioru reservā pentru Transilvani'a autonomia, cā pentru Croati'a, si terrorismulu limbisticu s'ar' fi potutu delaturā, pe cumu s'au delaturatu §-fele despre Palatinu, si altele. —

4. Prin ce mediulóce se facemu intrebuintiare din fortiele proprii? prin resistintia completa in contra cursului regulatu, — (de si incalcitu destulu) alu masinei statului? — prin conspiratiuni cu inimicii lui la tóte ocasiunile binevenite, cum au facutu maghiarii? ori prin resistintia fisica? (Avemu numai ciomege si bastone de promenada, — si au din contribuiunile publice mitrailleuse si bastóne din fabric'a lui Werndel si armat'a gramaticala ori parlamentaria, dupa cum i se dice in tempurile mai nóue).

Amu avé in fine o suta de intrebari de aceste de ale pune diurnaleloru, si preintieleptiloru domni, cari cutéza in frivolitatea loru a ne numi: degenerati, lasi, stupidi si altele, — pentru-cā suferimu pentru erorele **loru** politice; — de asta data inse ne marginimu numai la atatea, in sperantia, ca in locu se ne arunce nóua in facia titluri de aceste, voru fi drepti a bate la alta usia, si voru lumina mintile poterniciloru, aratandule, ca poporulu romanu nu e decadiutu, neci servilu, ci simplu sacrificatu, cā se nu póta figurā cā confactoru politicu in statulu austro-maghiaru. — —

— Se vedemu, cum incepu a se tractā scólele nationalitatiiloru. Diurnalele maghiare dimpreuna cu alti delatori si spioni, cari aratara la regimu ca in scolele slavace se propaga idei panslavistice si antipatriotice ad. antimaghiare, casiunara ordinarea unei cercetari comissionali in gimnasiulu confessionale alu slavaciloru din Nagy-Röcze in Ungaria. Comissiunea instigatória a aflatu cā crime, ca directiunea gim. Slavacu dede atestate in limb'a slavaca inca in 1868; ca professorii suntu instrumente ale absolutismului, ca spiritulu dominante acolo e panslavismulu si ur'a catra totu ce e maghiaru, ca gimn. are tricoloru slaru, ca unu studente fù premiatu pentru compunerea unei poesie, ce provóca pe junii Slavaci se franga jugulu maghiaru, ca se insulta toti maghiaronii, apoi ca neci in baserica nu canta maghiaresce, ca catalogele, protocólele se pórta fn limba slavaca, ca pe caetele pruncilloru, titlurile suntu totu slavace, limb'a conversarii nu e maghiara ci dupa svatu slavaca, limb'a maghiara se tiene si numesce limba straina facia cu slavac'a si cu vreo 3 ani inainte de acésta s'a cantatu la unu Maiale poesiea nationale „Hora sa Tatran“ si alte nemicuri de risu. Si totusi striga la aceste diurnalele maghiare anume si „Pester Lloyd“, ca legea de nationalitati cuprinde pre mare favóre pentru scoli nationali si si consiliasa, cā se se inchida aceste gimnasie, déca nu suntu maghiaromane. Ei bine aici se arunca in ochi panslavismulu, la scólele romane se va cauta totu asia, daco-romanismulu, la cele germane pangermanismulu cā se aiba stema ale suprime? Nitimur in vetitum cupimusque negata, dér' apoi o mania atatu de aduncita pentru maghiarisare si sil'a atatu de natenga de a subtrage beneficiulu inlesnirei culturei in limb'a nationale dela nemaghiari, e preste tóta potenti'a omenésca se nu produca reactiunile cele mai triste, pentruca dreptulu limbei neutrale, decandu e Ungaria, era si e dreptu comunu, beneficiu comunu, si nime nu a avutu dreptu alu schimba in favorea limbei unei singure rase, acésta o dicea si Deak si Eötvös la primele alegeri; ér' nationalitatile nu se potu lasa neindemnisate cu dreptu asemene cā si maghiarii, cā parte competenta din dreptulu comunu de limba neutra, ceea ce ele pretendu nu cersiescu.

In Franci'a, candu se reintórsera deputatii dela Versailles la Parisu, din caus'a scenei cei violente intemplate in adunare intre Gambetta republicanulu si Rouher bonapartistulu pentru uneltirile bonapartiste esite la lumina cu ocasiunea alegerii dep. Bourgoing, se facura demustratiuni la gara cu strigate: traiésca Gambetta, altii fuerandulu; ér' contele de St. Croix lovi pe Gambetta cu unu bastonu, scena urita. Croix fù arestatu. Unu delegatu republicanu Clemencean cere dela Cassagnac satisfactiune pentru unu art. violentu esitu in „Pays“ in contra republicaniloru. In Parisu se mai facura in 12 alte 10 arestari si min. a suspendatu diurnalele „Pays“ si „Rapel“ pe 15 si l' „Siecle“ pe 19 dile.

In Spani'a dusmanii se continua cu incordari reinnoite din partea carlistiloru.

In Turci'a lucru nou si importantu, pentruca esi unu decretu, care damanda, cā processele verbali la tribunalele civile se se faca de aci incolo numai in limb'a turcésca in locu de cea francesa. Totu corpulu diplomaticu s'a pusu contra la acésta mesura. Tempulu devine criticu, si „Allg. Z.“ surprinse lumea cu o faima, dela marginile Bosniei, ca Austria e pregatita pentru une eventualitati in oriente si ca si amploiatii dela poste ar' fi primitu ordini se stè gata pentru servitia de campania, cā in intielegere cu Rusia se cuceresca Bosnia punendu in fruntei unu surcelu austriacu, se vorbesce de ducele de Toscana. Inse „Fremdenblatt“ face din aceste faime pure inventiuni perfide scornite de inimicii buneloru relatiuni intre poterile nordice.

In Romani'a s'a inchisu sessiunea corpuriloru legislative in 31 Maiu si in 1 Iuniu s'au ordonatu alegerea senatoriloru, ce se premenescu. S'a organisatu armat'a, baseric'a, finantiele si multe alte, ce punu tiér'a in ordine stabile. —

Naseudu 11/6 1874.

In 26 Maiu demanduī'a furnicau representantii poporului gr. cat. din districtu pre stratele Naseudului, asteptandu cu incordare deschiderea conferintiei anunciate si conferindu despre pasii facundi in caus'a deja cunoscuta publicului romanu, ba chiaru si celui strainu, a suspendarei nemeritate a Vener. Moisilu si alu apararei dreptului stravechiu alu poporului de a-si alege pre preutii sei. La 10 óre deschidienduse conferinti'a, dupa constituire presiedintele ad hoc prin una vorbire frumósa arata cā conferintiei arbitragiulu ordinariatului gherlanu in conferirea parochieloru, violarea dreptului de alegere si suspendarea vicariului pentru aperarea acelui dreptu. Dupa aceea cerendusi cuventulu representantele comunei bas. din Naseudu espune pre largu

starea lucrului. In urm'a acestui'a prof. Marcianu representantele comunei Borgo-Muresieni propune a se face si tramite dóue representatiuni: catra ordinariatulu Gherlei si catra Metropolitulu din Blasiu, prin cari conferinti'a se arate marea indignatiune produsa in districtu de catra Ordinariatu prin violarea dreptului poporului si prin procedur'a arbitraria si nelegale intru suspendarea dela officiu si beneficiu a Ven. Vicariu, se protveste in contra calcarei dreptului poporului si se se róge pentru restituirea fora amenare a vicariului, care propunere primindu-se cu unanimitate, propunetoriulu aduce la cunoscinti'a conferintiei, cumca pentru inlesnirea lucrului, — cá representantii din afora se nu fia constrinsi cu neglegerea economiei a petrece mai multu tempu in Naseudu, — densulu impreuna cu alti representanti plenipotentiati cu ubicatiunea in Naseudu a lucratu deja proiecte pentru atari representatiuni, róga deci presidiulu se intrebe conferinti'a, déca ar' avé placerea si patienti'a, cá se asculte acele proiecte, la care intrebare conferinti'a recérca pe propunatoriu se le cetésca. Dupa cetire conferinti'a primesce ambele proiecte in totu cuprinsulu si declarandule de ale sale, decide a se subscrie de toti representantii adunati in conferentia.

Dupa acesa la propunerea zelosului professoru Alexi, care a aretatu, ca tóte diferintiele si neintielegerile intre episcopu si subalterni provine din lips'a de constitutiune basericésca, s'a conclusu, ca cu tóta ocasiunea, candu voru fi adunati representantii poporului séu in conferintia séu sinodu tractuale, se intetiésca la ordinariatu si metropolitu convocarea si tienerea unui congresu basericescu, in care se se creeze una atare constitutiune. Si in fine la propunerea bravului si sentimentalului jude procesuale Hontila toti representantii in corpore -si au facutu omagiulu vicariului Moisilu, multiumindui pentru tienut'a lui barbatésca si pentru aperarea dreptului poporului si asecurandulu, ca déca toti pasii intreprinsi nu voru esoperá restituirea onórei lui, atunci poporulu din Districtu va sci pretiui si remunerá meritele lui. Ecca

Representatiunea catra Metropolitulu din Blasiu:

Escelentia!

Decisiunea Veneratului Consistoriu de Gherl'a din 2 Maiu 1874 despre suspenderea Venerandului Vicariu Moisilu dela officiu, pentru nepripirea introducerei fortiate a prentului Jug'a in comun'a Poeni, venita la cunoscenti'a nostra prin circularíulu vicariale de ditto. 7 Maiu, cumu si prin telegrama Gazetei din 5 Maiu Nr. 30, a facutu asupra nóstra cea mai dorerosa impresiune.

In urm'a acesteia poporulu gr. cath. din Vicariatulu Bodnei, Districtulu Naseudului, si a tienutu de santa datorentia a se aduná prin representantii si plenipotentiati in un'a conferentia si in acea a decide cá se se faca un'a representatiune catra Ilustritatea s'a Episcopulu Gherlei si Veneratulu Ordinariatu din Gherl'a prin care se róge, cá pre venitoriu se ni respectéze dreptulu stravechiu de alegerea preutiloru, fia parochi fia numai administratori, se nu procéda asia arbitrariu in conferirea parochieloru si in pedepsirea pastoriloru nostri sufletesci benemeritati de baserica si natiune si se restitua onórea Venerandului vicariu Moisilu, despre care avemu firma convictiune, ca in cestiunea subversante n'a facutu nemicu alta, decatu si-a implinitu datorentí'a s'a cá functionariu basericescu atatu facia cu baseric'a nóstra si facia cu guvernulu ei, catu si facia cu poporulu siesi sufletesce concredintu. Er' neintielegerile intemplate intre Veneratulu Ordinariatu de Gherl'a si intre Reverendissimulu Domnu Vicariu Gregoriu Moisilu au provenitu de acolo, ca afacerile in baseric'a nóstra nu suntu regulate astu-feliu precum suntu regulate la tóte confesiunile din patria.

Acéa representatiune ne luamu libertate a o alaturá aci in copia spre statulu notitiei si spre informatiune, cu acea umilita rogare, cá in interesulu basericei se bencvoliti a esoperá si ordiná respectarea dreptului de alegere, care in Districtulu Naseudului a esistatu din vechime, si nu s'a violatu nece sub sistem'a militaria, si restituirea onórei Venerandului Vicariu Moisilu, care in locu de a meritá un'a pedépa atatu de aspra si-a adausu inca un'a margea la cunun'a meriteloru sale pentru baserica si natiune si specialmente pentru poporatiunea din Districtulu Naseudului. —

In sperare, ca rogarea nostra va fi ascultata si spriginita de Escelentí'a Vostra avemu onóre a ne insemna cu profundu respectu

Naseudu in 26 Maiu 1874.

plecati fii:
urméza 67 subscrieri ale representantiloru toturoru comuneloru gr. cath. din Districtu.
(Va urmá.)

Érasi cestiunea dotatiunei parochiei gr. cath. din Sibiiu.

Cestiunea dotatiunei acestei parochii, in siedinti'a representantiei cetatianesci de aici, tienuta in 11 Iuniu a. c. ér' a ajunsu la ordenea dilei. Comunitatea cetatianésca a Sibiiului adeca, aveá se se enunciè asupr'a unei Ordinatiuni a inalt. ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica de dto 30 Aprilie 1873 Nr. 8449, prin care, pre basea constatariloru facute si conformu legiloru vigente, se dispune, cá si parochi'a gr. cath. a Sibiiului, se se doteze cu portiune canonica séu din mediulócele comunitatiei, a proportiune, cum suntu dotate si parochiele celoru'alalte confessiuni din Sibiiu. Si ce se vedi! Inclit'a representantia a comunitatiei, dupa cum suntemu informati, prin conclusiunea s'a din 11 Iuniu a. c. a aflatu cu cale a respinge de nou dotatiunea cestiunatei parochii. Din ce motive, a potutu respinge dotatiunea, nu scimu. Dér' nece potemu pricepe acele motive, dupa ce, scimu, cum ca parochiale celoru'alalte confessiuni suntu provediute cu portiune canonica séu dotatiune anuale din partea cetatiei, numai pre seam'a parochiei gr. cath. dupa repetitele staruintie si cereri de 16 ani, nu s'a datu nece portiune canonica nece alta dotatiune din partea cetatiei. Prin urmare, cu durere trebue érasi se esperiamu, cum ca intre altele nu se iè in consideratiune macaru impregiurarea, ca precum poporatiunea gr. cath. de 1100 suflete iea parte in proportiune la tóte sarcinele publice comunali, asiá ar' meritá se se considere si in participarea la beneficiele cetatiei in interessulu cultului séu religiosu.

X. Y.

Teac'a (Teke) 10/6 — 1874.

Onorata Redactiune!

Pre candu poporulu tieranu geme si suspina de fóme si este espusu neajunsuriloru, — pre candu poporulu lesina si copii moru de fóme, — pre candu poporulu tieranu astépta — si cu totu dreptulu — cá regimulu se via in ajutoriulu loru: pre atuncia organele regimului, adeca unii judi processuali, nu scimu din capulu d-sale, ori in urmarea demandariloru mai inalte, cu putere impunu lipsiteloru comune, cá se contribuie fia-care dela 5 pana la 20 fl. val. a. pentru acoperirea speseloru la santirea standardului, ce va aré locu la 28 Iuniu in Reghinulu sasescu. —

Candu vede omulu, ca poporulu nu are ce manca si totusi, in locu cá se fia adiutatu din partea regimului, — pre atuncia din partea organeloru lui acelu poporu se apasa mai tare, prin astufeliu de contributiuni illegale, ar' trebui se presupunemu, ca regimului ar' fi de interesu, cá poporulu se devia la sépa de lemnu, pentru acea dér', cá presupunerile nóstre se nu fia cu temeiu, atragemu atentiunea in. regimu la acésta procedura nu numai illegale si neloiale dér' si fórte asupratória pentru bietulu poporu tieranu, cá se nu sufere despoiarea bietiloru ómeni in timpurile cele mai critice, pentru cá unii domnisiori sasi se castige cununi de lauri pe pung'a aceloru miseri, din a caror'a ochi curgu neincetatu lacrimi din caus'a multeloru lipse si neajunsuri, — ci déca le place dd-sale se faca parada si jocuri, aiba bonetate acele spese ale acoperi din pung'a loru, de óra-ce ei si voru petrece, ér' nu poporulu cu care geme de fóme.

In urma atragu atentiunea diurnaleloru din patria — in interesulu lipsitiloru tierani — rogandule, cá se reproduca acestu articlu cu atata mai vertosu, ca nu s'a scrisu din mancarime ori ura nationale, ci din esperienti'a cea trista, care se póte observa la bietulu tieranu, — sperandu, ca si regimulu se va grabi a curma aceste illegalitati si va dispune, cá banii incasati dela comune se se dè indereptu respectiveloru comune, prin care sume mai bine se aline durerile, cari obvinu din suferintiele fómei, ori se se ajute ómenii arsi.

Fabriciu.

Sabesiu 28 Maiu 1874.

Diu'a cea de 24 Maiu a fostu cea din urma a terminului de 15 dile, in care competentii barbati ai representatiunii scaunului nostu ar' fi trebuitu se faca necesariele lamuriri si chiarificatiuni la necredintele afirmatiuni ale corespondintii sasesci din „S. D. T.“ Inse ei neci n'au chiarificatu, neci n'au combatutu acele nepresupuse asertiuni ale sasului.

Deci ce póte fi mai aprópe de adeveru de catu, ca acele afirmatiuni, durere, suntu adeverate; ca respectivii membri romani ai representatiunii au condusu treab'a intr'acolo, de romanii au votatu adiutoriu anuale societatiloru germane, ca dau mana d'ajutoriu neamului, care intre ori-ce impregiurari si sub ori-ce conditiuni numai a ne uri, batujocori si slei a sciutu si scie.

Din banii adunati de pre pelea poporului romanescu, impraschia pre la institute straine, ér' poporulu nu trage neci unu procentu folosu dupa acesti scumpi bani.

Dau bani spre adiutorarea si redicarea poterii strainiloru, inimiciloru poporului romanescu, ér' institutele, reuniunile, scólele nóstre suntu cele mai amenintiate, nevoile nóstre suntu cele mai numeróse.

Astufeliu suntu óre resultatele incaruntirei in lupta pentru prosperarea Romanismului?

Nescienti'a, scurt'a vedere séu prea marea intieleptiune se fia óre caus'a acestoru grele alunecari periculóse? Fia ce va fi, reulu esiste, inse peccatulu nu lu au membrii romani, ci numai acei'a, cari -si intipuescu, ca suntu la culmea missiunii loru cá romani si apoi conducu, ducu in eróre si pre ceilalti, cari n'au aceste pretensiuni.

Contrariulu se vede la sasi. Ei suntu gat'a chiaru a se sacrificá pentru natiunea loru. In acésta privintia sasii suntu depliun desvoltati si au fostu totu-deaun'a consecinti. Probe numeróse au datu despre acést'a la tóte alegerile si adunarile, la cari au luatu parte.

La cei mai multi dintre ai nostri se vede, ca li rusine a esecá in acésta prima virtute civica si barbatésca. (!)

La noi lipsescu barbatii sinceri, cari se luminedie in tóte privintiele pre alegutoriulu romanu despre passulu ce are se faca. Déca acést'a se facea, cronic'a n'avea se insemne despre noi atatea lucruri intórse, de batujocura si demne de compatimire, pentru ca poporulu luminatu neci candu nu va lucrá cu sciintia in contra s'a si neci nu va ascultá de angerii cu limba de sierpe.

Deci acum'a, dupa constatarea gresielei, detorinti'a representantiloru nostri romani ar' fi a indreptá dupa potintia acestu passu gresitu, stergundu adiutoriulu votatu musculi din Nürnberg si Reuniunii germane din Sibiiu séu déca acést'a nu s'ar' poté face, a pretinde cá amintitele institutiuni se trameta brosirele, cartile séu tratatele, ce scotu la lumina intr'unu anu, si apoi comitetulu representantiunii scaunului se le imparta scóleloru nóstre, cari au cea mai mare trebuintia de ele. — Vomu vidé.

Sortirea si completarea representatiuniloru comunitatiloru scaunului nostru inca s'au intemplatu. Romanii s'au portatu cu multu respectu facia de dreptate si ecitate, cu tóte acestea un'a parte a minoritatii sasesci observá pusetiune ostila. Ei cu

d'adinsulu vréu se se faca cenusiotc'a orasiului nostru. Fia-le de bine.

Despre alegerea deputatului dietale la noi, in locului lui Grois, pucine se audu pana acum'a. Sum curiosu déca -si voru scrinti petiorulu si a dóu'a óra, despre ce apoi pu voiu intardiá a informa publiculu romanu.

Dè cerîulu se potu scrie numai lucruri demne, onorifice, nationale. Coresp.

Cartile scolastice romane.

(Capetu.)

Matematica. Aci mentionamu: „Aritmetic'a rationata" si „Algebr'a" de Angelescu; „Geometri'a" de Angelescu si Riurianu, dupa Megendre, pentru cursulu inferioru. Ér' pentru cursulu superioru „Elemente de Algebra," de E. Bacaloglu. „Algebr'a" de Culianu (Iassi) „Aritmetic'a si Geometri'a" de Melicu (Iassi). — „Trigonometri'a" de Haretu, (Bucuresci).

Sciintiele naturali. — a) Istori'a naturale. Manualele, care numera mai multe editiuni, ca-ci in curundu va apare si a V-a editiune, este: Elemente de Istoria naturale, pentru scólele secundarie inferiorie, de ambe-sexele" de Simeone Michalescu, celu mai vechiu prof. de sciintiele naturali. — Că un'a copia a acestui manuale se póte considerá: „Elemente de istoria naturale" de B. Naniannu discipulu lui Michalescu, ca-ci este copiatu dupa editiunea III-a alui Michalescu, mai alesu in partea descriptiva, din vorba in vorba, reproducundu chiaru si erorii tipografici, séu din alte scopari de vedere, pre cari Michalescu in editiunea a IV-a i-a indreptatu, ér' in editiunea a II-a alui Naniannu stau pe locu. Pentru că disciplulu plagiatoriu se faca mai mare concurentia magistrului seu, a mai adausu ceva in partea anatomica-fisiologica, traducundu din Langlebert, facundu editiunea pe chartia mai frumósa si implendu-o cu figuri frumóse, ceea ce-i constitue totu meritulu, precum se esprimase unu diurnalu din capitale. Astufelu vorbele din fruntea cartii „Proprietatea pusa sub scutulu legei" au remasu litera mórta. Ba inca le a reprodusu si pre acestea contrafacutoriulu intocmai.

D. Michalescu prepará, pentru inceputulu anului scolasticu venitoriu, editiunea a V-a modificata in sensulu progresului sciintiei, si illustrata cu figuri pentru facilitarea studiului intuitivu.

„Zoologi'a, pentru usulu classei a II-a gimnasiale, de ambele sexe," prelucrata de Gr. K. Mandru, (Iassi, 1872), desvoltata, dupa sistem'a francésa, mai multu in partea anatomico-fisiologica, — aspru criticata de Dr. D. Branza.

Elemente de Mineralogia de Stef. C. Michailescu, partea I si II, nu se spune pentru care cursu, in totu casulu inse dupa stilulu si coprinsulu cartii, es se vede a fi mai multu acomodata pentru cursulu superioru, fiindu lucrata intr'unu modu, catu se póte de scientificu si coprindiendu cristalografi'a pe largu. Carte multu recomendabile.

Pentru cursulu superiore. Afora de Zoologi'a si Mineralogi'a repausatului Barasiu, au aparutu mai de curundu: „Cursu elementariu de Istoria Naturale," opu completu, pentru classele superiore din Lycee si Seminarii, de D. Adanescu. Tom. I. Geologia. Tom. II Zoologia. Partea I Anatomia si Physiologia. Tom. III Partea II Zoologia descriptiva si classificatia animaleloru. Tóte trele illustrate cu figuri litografate in Bucuresci.

Primii doi tomi, in 180—190 pagine; alu treile de 314 pagine. Carte fórte bine lucrata, pe cele mai nóue basi ale sciintiei, dér' nu prea correctu scrisa, si tiparita cu semne. De altuminteea se distinge prin facilitatea stilului si claritatea espresiuniloru, usandu totusi de nevoia, ici-colea, termini francesi.

„Cursu elementariu de Istoria Naturala," pentru usulu Liceeloru, gimnasieloru, seminasieloru, scóleloru secundarie de fete si a scóleloru normale *), redactatu conformu programei de Bacalaureatu, de Dr. Demetriu Branza, prof. la universitatea din Iassi, trei volumi: Zoologi'a, Botanic'a si Geologi'a. Acestu opu se recomenda, atatu in privinti'a fondului (sciintiei), catu si a formei, urmandu in Zoologia nóu'a, scóla alui P. Gervais si Milne-Edward; ér' in Botanica scól'a lui Adanson, ecliptata catu-va tempu prin scól'a lui Jussieu, si resuscitata prin lucrarile lui Payer si Dr. Baillon: in Geologia pré illustrulu Beudant si pre parintele geologiei moderne, anglesulu Lyel. In privinti'a formei se recomenda prin o divisiune adecuata a materiei, prin scrierea corecta cu ortografia cá a „Gazetei," limbagiu curatu, fara strainismi; stilulu inse e cam ingreunatu prin unele incisuri si pleonasmi; de altmint. e destulu de lesne la intielesu, meduosu si barbatescu.

b) Fisic'a. Pentru cursulu inferioru „Elemente de Physica pentru usulu scóleloru secundarie inferióre," dupa Beleze, de curundu repausatulu B. M. Romniciann, cu 88 figuri, intercalate in textu, opera scrisa catu se póte de claru, popularu si esplicitu potrivitu cursului inferioriu. Alu doile manualu este Fisic'a lui B. Naniannu prescurtata din Langlebert, fara a o spune. De altele nu scimu pan'acumu.

Pentru cursulu superioru, afora de vechi'a fisica a betranului Alexie Marin dela 1857, au aparutu la 1871, „Elemente de Fisica" de E. Bacaloglu, pentru usulu scóleloru secundarie si superiore (facultati?) si pentru studiu particularu, opu fórte bine lucratu dupa mai multi auctori francesi si germani, si insocitu cu numeróse operatiuni matematice; cu unu fasciculu de figuri, eleganta tiparite.

c) Chemia. Afora de cei doi volumi de Chimia ai betranului prof. Marin, a aparutu la an. 1869, Cursu de Chimia elementare, de Petru Poni, tiparitu la Iassi. (Óre in scolele secundarie, in Romani'a, se nu se propuna chemi'a? I. M.)

Filosofia. In acésta ramura pare ca voru a se intrece tenerii cu betranii, ca-ci pre langa manualele d-loru Lauriann, Cipariu, Salomitu si Barnutiu, au mai aparutu alu Dr.-lui Nitiulescu, alu lui Enaceanu si acum se afla sub presa alui Florentinu. (Semnu bunu!)

Pentru limbele moderne suntu mai multe metode practice si gramatici, cari se potu vedé in catalógele librariloru din Bucuresci. Remane de implutu lacun'a dictionarieloru de scóla. Speramu si acést'a dela decenliu curente si celu venitoriu.

Reportulu consiliului de adminstratiune

alu Institutului nostru de creditu si economii „ALBINA" catra adunarea gen. a actionariloru din 25 Martiu 1874.

(Urmare.)

I. Reuniunile de creditu.

Din cifrele bilantiului nostru si din datele urmatóre mai josu ve veti convinge, D-loru actionari, ca administratiunea D-vóstre si-a pusu tóta silinti'a possibila, spre a corespunde intentiunei statuteloru de a impamenteni la noi institutiunea reuniuniloru de creditu, carea in statele mai inaintate, cu deosebire in Germani'a si in timpulu mai nou chiaru in tierele nostre, produce resultate nepretiuite.

Veti recunósce inse ca la noi, unde spiritulu de associare e inca asiá de pucinu desvoltatu, implinirea unei atari probleme nu este usióra.

Avemu cu tóte aceste siésse reuniuni de credisu, a-nume la Sibiiu, Lugosiu, Timisior'a, Oravitia, St. Nicolau-mare si Orsiova.

Ne place a canstatá, ca in anii de lipsa, cá cei trecuti, reuniunile acéste au fostu si suntu pentru poporulu nostru tieranu din tienuturile amintite — o adeverata binefacere.

Depinde dela spriginulu seriosu ce ni se va dá prin barbatii de incredere, cá se continuamu intru desvoltarea acestui ramu de operatiune.

Preste totu s'au primitu la reuniunile nóstre in periodulu de operatiune ce incheiamu:

1963 participanti, caroru s'au eccordatu 2134 impramuturi in suma da . . .	219,148 fl. 67 cr.
Din acesti-a au esitu cu totulu	
12 participanti restituindu din impramuturi . .	54,514 „ 96 „
Remanu deci cu finea anului 1873	
1951 participanti cu unu creditu preste totu de . . .	164,633 fl. 71 cr.
Fondulu de garantia alu reuniloru s'au urcatu dejá la cifr'a de	43,590 fl. 50 cr.

In acestu ramu n'avemu de inregistratu nici o perdere; ca-ci déca institutiunea reuniuniloru ofere preste totu prin solidaritatea participantiloru mai multe garantii de-catu alte operatiuni, apoi la noi acele garantii esistu in mai mare mesura cá la alte asemeni institute. La aceste cortribuirile participantiloru pentru fondulu de garantie suntu de comunu de 5%, ér la noi acele suntu de 20% ale creditului fipsatu. Afara de acesa pretinsiunile institutului mai suntu assigurate si prin o supragarantia ipotecaria. In dechiaratiunea sa fia-care participante trebe se dè institutului si o garantia ipotecaria.

II. Deposite spre fruptificare.

Totalulu depuneriloru de capitale spre fruptificare a fostu de	143,157 fl. 06 cr.
Din aceste sau ridicatu . .	72,989 „ 94 „
starea loru cu 31 Decembre 1873 fu de	70,167 fl. 12 cr.

Considerandu, ca suntemu in celu d'antaiu anu de operatiune si ca anii nefruptiferi si calamitatea financiara din acestu timpu mai curendu restrensera pe ómeni a si-ridicá depunerile, de catu a le inmulti, pre-cum acést'a intr'adeveru s'a vediutu la cele mai multe institute; credemu, ca starea acestui ramu e multiumitóre si ca ne da tóta speranti'a de o desvoltare avantagiósa in venitoriulu celu mai deaprópe.

III. Escomptulu.

In decursulu intregului periodu s'au escomptatu la institutulu nostru

1340 schimburi in valóre totala de	890,396 fl. 63 cr.
Din aceste s'au rescomperatu	
1001 schimburi in valóre de	724,612 „ 85 „
Deci starea portfoiului cu finea anului 1873 e de	
339 schimburi in valore de	165,783 fl. 78 cr.
Amu reescomptatu la alte institute din portfoiulu nostru in totalu summ'a de	217,553 fl. 20 cr.

Ne-amu pusu, D-loru actionari, deosebita silintia, a cultivá la noi acestu ramu de operatiune, fiindu celu mai accomodatu pentru dés'a invertire a capitalului si prin urmare celu mai proventuosu, ér cifrele de mai susu constata, ca in conditiunile nóstre desvoltarea aceluia este avantagiósa.

O comisiune esmisa la finea anului deiu sinulu Consiliului intrunita cu membrii comitetului de censura, dupa esaminare rigorósa, a decliaratu din cambieele aflatóre in portfoiu de dubiósa summ'a de 700 fl. care s'a si trecutu la bilantiu intre perderi. Alte daune n' avuramu nici in acestu ramu.

(Va urmá.)

Noutati diverse.

Telegramu. Sibiiu 15/6. „Domnulu medicu Dr. Ioane Mog'a din S. Sebesiu a incredintiatu astadi pre amabil'a domnisióra Ann'a Bolog'a." — Urari de fericire indelungata spre bucuri'a parintiloru si a nóstra a tuturoru! Red.

— Unu telegramu din Pesta 16/6 repórta, ca ministrulu justitiei, respundiendu la interpellarea dep. sasu Wächter, dechiará, ca proiectulu de lege in caus'a Talmaciului, Selistei si a Branului, dupa studia precesse, s'a facutu si se va propune dietei in sessiunea proxima. Presiedintele ministriloru descoperi casei totu in siedinti'a din 16, ca conventiunea junctiuniloru caiiloru ferate, inchiata cu Romani'a va veni la pertractare inainte de inchiarea sessiunei acesteia. Primirea e securata din partea dietei.

— „Wien. Zeit." publica scrisórea de mana a Mai. Sale, prin care min. comunu de resbelu br. Kuhn se liberéza din postu, denuminduse generalu comandantu in Gratiu si decorandose cu marea cruce a ord. S. Stefanu.

— Altu ordinu imp. denumesce pe generalulu de cavaleria, f. gubernatoru alu Boemiei br. Koller de ministru comunu de resbellu. Br. Ios. Philippovich de generalu comandante in Praga, pe gener. maiorulu Schwertführer de comandantu de fortu si piatia in Buda-Pesta. Conducatorulu pretoriului generale Galliani se numi comandantu de divisiune, importanta straimutare. —

— (Expusetiune economica) se va tiené in Brasiovu la inceputulu lui Augustu a. c. de totu soiulu de vite si producte industriari agricole, si acésta din partea reuniunei economice sasesci.

— Mosii recastigate. Scimu, ca in 1864 statulu Austriacu in momentele secularisarii

*) Intielege scóle pedagogice, preparandiali.

bunuriloru a luatu in manile sale si mosiile unoru monastiri moldovene. Statulu romanu facă pretensiuni la banulu seu, ér' Austri'a tienea, ca le póte secularisa cu acelu titulu, cu care secularisă si statulu romanu pe cele de pe territoriulu romanescu; si se decise provisoriu una administratiune ér' provisoria. Statulu romanu, prin staruinti'a neobosita a administratoriului domenieloru Calenderolu, care portă processulu pana la in. curte de Vien'a, recastigandu processulu a devenitu ér' in posessiunea mosii considerabili. —

Gherl'a in 12 Iuniu 1874. Membrii societatii nóstre: „Alexi-Sincaiane“ — apropiandu-se de finea anului scolastecu 1873/4 — amesuratu statuteloru societatiei — s'au intrunitu in diu'a de 4 Iuniu intr'o siedintia pentru alegerea officialiloru societatiei pre anulu viitoriu 1874/5.

Siedinti'a au decursu in modulu urmatoriu:

Mai nainte de tóte pre demnulu si nou alesulu conducatoriu: Clarissimulu d-nu Atanasiu Demianu, prof. de S. teologia, deschide siedinti'a la $1^1/_2$ óre p. m. — prin o cuventare insufletitória, in care intre altele, arata momentuositatea convocarei siedintiei presente, dupa care mintenu se purcede la constituirea noului birou. — Facundu-se alegerea prin votisare secreta, fù alesu prin maioritate de voturi de presiedinte: Gabriele Sabău teologu de anulu alu III-lea. De vice-presiedinte: Auxentiu Muresianu teol. de an II-lea, carele multiumindu societatiei de incredere, din motive bene fundate, nu primesce officiulu — si in locu-i se alege: Christoforu Turdureanu teol. de a. alu III-lea. — De notariu alu corespondintieloru: Ioanu Popitiu teol. de a. I. De notariu alu siedintieloru: Elia Posmusianu teol. de an. alu II-lea, carele inca din cause sontice ne potendu primi officiulu, se alege in locu-i Ioanu Cernestianu teol. de a. I-mu. Perceptoru séu cassariu: Clemente Popu teol. de an. II-lea. Bibliotecariu: Ioachimu Fètu teol. de an. III-lea. Controloru: Ioanu Budu teol. de a. II-lea si in urma archivariu: Augustinu Martiariu teol. de an. I-mu.

Acést'a este nóu'a constituire a societatiei nóstre, care fiendu de interesu publicu, Ve rogu St. d-le Red. a-i dá locu in pretiuitulu diariu „Gazet'a Transilvaniei,“ si inca de va fi potentia in n-rulu proximu. Unu districténu.

Pana candu acésta societate se va bucura de libera desvoltare si activitate intre marginile statuteloru intarite, vomu tiené contrariulu de ceea ce se vorbesce, ca in Gherl'a ar' fi intratu inghetiulu de totu ce e nationale romanu. Timpulu inca ne va fi martoru. Red.

? De'nchiriatu. Reun unea femeiloru romane inchiriaza pe calea licitatiunii publice pe timpu de cinci ani, adeca dela S. Mihaiu 1874 pana la S. Mihaiu 1879 cas'a sa din strad'a boiloru (in etatu) sub Nr. 400 constatatória din locuintie pentru 2 partide, 3 bolte, magazine etc. Licitatiunea se va tiené in 29 Iuniu st. nou in cas'a numita la 10 óre a. m.

Conditiunile se potu vedé si pana la diu'a licitatiunii in cancelari'a Advocatului Jos. Puscariu.

Nr. 104/pd. — 1874.

Anuntiu.

Conformu conclusiunei luate in siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane din 12 Maiu cal. n. a. c. § 48, adunarea generale a Associatiunei transilvane pentru anulu curente 1874, se va tiené la **10—11 Augustu cal. nou a. c.** in oppidiulu Dev'a.

Cesa ce prin acést'a, in sensulu §§-loru 14, 21 si 25 din statute, se aduce la cunoscinti'a publica.

Dela presidiulu Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Sibiiu in 13 Iuniu c. n. 1874.

Iacobu Bolog'a, v.-presiedinte. **Ioane V. Rusu,** secret. II.

Nr. 4293/1874. 3—3

Publicatiune.

In. Ministeriu r. ung. alu justitiei, la aratarea din partea acestei diregatorii din 29 Aprile a. c. Nr. 3384/1874, cu emisulu din 16 Maiu 1874 Nr. 14392, — pentru protocolulu mosiiloru comunei orasiului Brasiovu, spre insinuarea pretensiuniloru de proprietate — s'a indueatu a prelungi terminulu espiratu cu **30 Aprile a. c.** pana la **31 Augustu 1874,** si terminulu defiptu pentru transportarea intabulatiuniloru mai vechi si espirandu cu **31 Augustu a. c.** pana la **31 Decembre 1874.**

Cesa ce se aduce prin acést'a la cunoscinti'a publica.

Brasiovu, 27 Maiu 1874.

Magistratulu cetatii si alu districtului.

Nr. 2777/r. c. — 1874. 2—3

Convocare.

Membrii comitetului representativu si comitatului Turdii se convóca prin acest'a la conferintia ordinaria pre **6 Iuliu a. c.,** ante meredíane 10 óre, in opidulu Turd'a, cu care ocasiune se voru publicá mai multi articlii de lege sanctionati, se voru resolví mai multe ordinatiuni, recusitiuni si alte affaceri interne si se voru ocupa prin alegere dóue posturi vacante si anume, postulu de jude processualu in cerculu Jar'a inferiór'a, si altulu de controloru domesticalu.

Turd'a, in 7 Iuniu 1874. —

Alexiu Miksa m/p. vice-comite.

Nr. 4103/civ. 1874. 2—3

Edictu.

Din partea judecatoriei regesci din Brasiovu se face publicu cunoscutu, cumca in urm'a escrierei lui I. Floreanu, negutiatoriu firmatu in Brasiovu asupra tuturoru obiecteloru miscatórie, macaru unde se voru afla acelea si in privintia aceloru realitati, care in Transilvani'a, ce se tiene de Ungari'a, unde se afla — inca in valóre legea concursuale cu datulu 18-lea Iuliu 1853 sub Nr. foii legii imperiului leg. 132, in urm'a resolutiunei acestei judecatorii regesci deschidiendusse concursulu, s'au denumitu de representante legale domnulu advocatu Ioanu Hintz si de substitutu domnulu Josef Mayer, amendoi din Brasiovu.

Se provóca deci toti acei creditori, care din mass'a acestui Concursu sub óre-si care titulu voru puté pretinde ceva, cá cererile loru provediute cu documentele si dovedile necessarie, celu multu pana la **14-lea Iuliu 1874** cu atatu mai siguru se le predè la acésta judecatoria, pentru ca in casu contrariu respectivii pretendenti, de voru si fi pretensiunile loru intemeiate pe prioritate ori pe dereptulu de pemnu, (zalogu), se voru eschide dela participarea din averea acestui concursu.

Totu-odata se provóca toti creditorii a se infaciosiá la **16-lea Iuliu 1874** la 9 óre inaintea prandiului a intari pe representantulu provisoriu séu a alege unu altu representante si apoi a alege comitetulu creditoriloru la judecatori'a acésta sub urmarile de dereptu statorite in § 46 alu procedurei de concursu.

Brasiovu in 19 Maiu 1874.

Judecatori'a regésca.

Nr. 3982/civ. 2—3

Edictu.

Din partea judecatoriei regesci din Brasiovu se face publicu cunoscutu, cumca in urm'a cererii lui P. Oprea Sfetea, negutiatoriu firmatu in Brasiovu, asupra tutuloru obiecteloru miscatórie, macaru unde se voru afla acelea si in privinti'a aceloru realitati, care in Transilvani'a ce se tiene de Ungari'a, unde se afla inca in valóre legea consursuale cu datulu 18-lea Iuliu 1853 sub Nr. foii legi imperiului legale 132, in urm'a resolutiunei acestei judecatorie regesci deschidiendusse concursu, s'au denumitu de representante legale d-nulu advocatu Franciscu Jako si de substitutu d-nulu advocatu Ioanu Hintz, amandoi din Brasiovu.

Se provóca deci toti acei creditori, cari din mass'a acestui Concursu sub ori si ce titulu voru puté pretende ceva, cá cererile loru provediute cu documentele si dovedile necessarie, celu multu pana la **14-lea Iuliu 1874** cu atatu mai siguru se le predè la acésta judecatoria, pentru ca in casulu contrariu respectivii pretendenti, de voru si fi pretensiunile loru intemeiate pe prioritate, ori pe dereptulu de pemnu, se voru eschide dela participarea din averea acestui concursu.

Totu-odata se provóca toti creditorii a se infaciosiá la **16-lea Iuliu 1874** la 9 óre inaintea prandiului a intari pe representantii provisori séu a alege unu altu representante, si apoi a alege comitetulu creditoriloru la judecatori'a acésta sub urmarile de dereptu statorite in § 46 alu procedurei de concursu.

Brasiovu in 14 Maiu 1874.

Judecatori'a regésca.

Edictu.

George Calboreanu gr. or. din Toarcla scaun. Cincu mare, a luatu in casatoria pre Maria Rucareanu gr. cat. totu de acolo, cá o necredintiósa de 3 ani lau parasitu, fora a sci loculu aflarei ei, prin acest'a se provóca, cá in terminu de unu anu si una di dela datulu subsemnatu se se presenteze in antea forului matrimoniale subscrisu, ca-ce altu cum processulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide si fora de dens'a in intielesulu legiloru si alu canóneloru.

Cichindealu 29 Maiu 1874.

Forulu matrimoniale gr. cat. de I Instantia alu Cichindealului.

Demetriu Aronu, 3—3 adm. protop.

„ALBINA“

Institutu de creditu si economii

in Sibiiu

primesce depuneri de capitale spre fruptificare

a) pre langa anunciarea ridicarii in sensulu statuteloru, cu 6% interese,

b) sub conditiune, d'a se anunciá institutului ridicarea depunerii la trei luni inainte cu $6^1/_2$%

c) sub conditiune, d'a se anunciá institutului ridicarea depunerii la siésse luni inainte, cu 7% interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are de a se dechiará in diu'a depunerii, altu-cum inlocarea se va privi cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a care urméza dupa diu'a depunerii si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se ridica depunerea, cu acelu adausu inse, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta se resolvu totudeuna in diu'a primirei prin spedarea libelului la adress'a deponentului.

Sibiiu, 28 Maiu 1874.

4—4 **Directiunea institutului.**

Brandia de oi casiu de vendiare.

Subscrisii producu in Rosnovu, lenga Brasiovu, casiu de oi de vendiare si -lu recomanda prin acésta cá cea mai escellenta marfa. g. 3—3

Elwen & Krafft.

Cursurile

la bursa in 16 Iuniu 1874 stá asia

Galbini imperatesci	—	—	—	fl. —	cr. v. a
Napoleoni	—	—	—	8 . 94	„ „
Augsburg	—	—	—	106 . —	„ „
Londonu	—	—	—	112 . —	„ „
Imprumutulu nationalu		—		74 . 80	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%				69 . 40	„ „
Obligatiunile rurale ungare				74 . 90	„ „
„ „ temesiane				74 . 50	„ „
„ „ transilvane				71 . 80	„ „
„ „ croato-slav.				78 . —	„ „
Actiunile bancei	—	—		990 . —	„ „
„ creditului	—	—		218 . 50	„ „

Redactoru respundietoriu

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.